

นฤกษณ์เขต นฤกษณ์เขต
นฤกษณ์เขต นฤกษณ์เขต

สยามกสิ

วัน ๒๕ เดือน ตุลาคม

พ.ศ. ๒๕๕๖

พ.ศ. ๑๕

การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ ของทรัพยากรดิน โอกาสและทางรอดของเกษตรกรไทย

นายอภิชาติ จงสกล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เปิดเผยว่า ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินมีสาเหตุพื้นฐานมาจากการชะล้างพังทลายของดิน ส่วนใหญ่เกิดจากการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมีปริมาณการสูญเสียในระดับปานกลางถึงรุนแรงมาก รวมเป็นเนื้อที่กว่า 107.69 ล้านไร่ หรือคิดเป็น 33.55 เปอร์เซ็นต์ของเนื้อที่ทั้งประเทศ ทำให้เกิดผลเสียหลายต่อเกษตรกรเจ้าของที่ดิน และมีผลเสียต่อชุมชนและประเทศชาติในที่สุด

กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานหลักทางด้านวิชาการในการสำรวจจำแนกดินที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2506 จนถึงปัจจุบัน ตลอดจนการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ซึ่งกรมฯ มีบทบาทหน้าที่ในเรื่องนี้โดยตรง และมีนโยบายที่ชัดเจน รวมทั้งได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ จะเห็นได้ว่าเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้และใช้เทคนิคอย่างเหมาะสมจึงจะได้ผลดี

สำหรับการจัดทาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ มีทั้งที่ลุ่มและที่ดอน โดยวิธีกลและวิธีพืช แบ่งออกได้เป็น 6 ชนิด ดังนี้ **ชนิดที่ 1 คันดินแบบบันได** โดยการปรับพื้นที่ลาดเทให้เป็นขั้นบันได มีความลาดเทระหว่าง 15-35 เปอร์เซ็นต์ และดินบนต้องมีความลึกมากกว่า 1 เมตร **ชนิดที่ 2 ดินกั้นน้ำ** โดยการสร้างคันดินและร่องน้ำขวางความลาดเทของพื้นที่เป็นช่วงๆ มีความลาดเท 3-10 เปอร์เซ็นต์ **ชนิดที่ 3 คันดินแบบหญ้า** โดยเป็นคันดินขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นเพื่อเบนน้ำเหนือพื้นที่ไม่ให้เข้าไปในไร่นา หรือลงสู่บ่อน้ำในไร่นา **ชนิดที่ 4 ทางระบายน้ำ** เพื่อรับน้ำจากคันดินกั้นน้ำ และเบนน้ำลงสู่บ่อน้ำในไร่นาหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ **ชนิดที่ 5 บ่อน้ำในไร่นาเพื่อกักเก็บน้ำ** **ชนิดที่ 6 คูรับน้ำรอบขอบเขา** โดยเป็นคูรับน้ำที่สร้างขึ้นขวางความลาดเทของพื้นที่ ใช้กับพื้นที่ที่มีความลาดเท 15-35 เปอร์เซ็นต์

สำหรับวิธีพืช เป็นแนวทางหนึ่งที่มีการใช้ประโยชน์จากระบบการปลูกพืชบางชนิด โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อใช้เป็นมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ในการลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ โดยมีแนวทางการดำเนินงานหลัก ดังนี้ การปลูกพืชตามแนวระดับ การปลูกพืชสลับเป็นแถบ การปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชต่างชนิดกันบนพื้นที่แห่งเดียวกัน ปลูกหลายครั้งต่อเนื่องกัน เช่น ถั่วลิสง ข้าวโพด และถั่วเขียว เป็นต้น

นายอภิชาติ กล่าวอีกว่า อย่างไรก็ตามการแนะนำและส่งเสริมยังมีอุปสรรคและปัญหาอยู่มาก เพราะเกษตรกรจะยังไม่เข้าใจถึงประโยชน์และวิธีการอันแท้จริง จึงขอให้เจ้าหน้าที่ทุกสถานีพัฒนาที่ดิน นักวิชาการ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ และหมอดินอาสากรมพัฒนาที่ดิน ควรต้องพยายามอธิบายโดยใช้แปลงสาธิตการใช้ประโยชน์ที่ดินตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เป็นตัวอย่าง ให้เกษตรกรหรือเจ้าของที่ดินได้มีประสบการณ์ เห็นผลสำเร็จจริงๆ และรับทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้มาตรการทางด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อการอนุรักษ์ปรับปรุง พื้นฟูทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ให้ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพยั่งยืนสืบไป